

Ongelmia ja mietiskelyjä

Perustavoitetaso: mitä se on? Ydinoppiaines: mitä se on?

Perustavoitetaso tulee määritellä kommunikatiivisen kompetenssin perustasona, joka määritellään luettelemalla

- kielelliset toiminnot (puhetoiminnot, kielelliset funktiot, kuten: ottaa kiinnittää huomiota, kotakti, tervehtiä, esitellä itsensä, pyytää jotakin, selittää, ilmaista mielipide, ilmaista mielihyvää ja -paha, tehdä ehdotus jne) ja niissä

käytettävät kielelliset keinot

- kielenkäyttöroolit (kenä, missä ominaisuudessa - ketä kohtaan), jotka tulee hallita
- kielenkäyttötilanteet (puitteet, raamit, kehystekijät)
- aihepiirit, teemat

Mikä tulisi olla näiden järjestys- ts. millainen lähesytmistapa valitaan?

Kielelliset toiminnot ovat hyvin perustavaa laatua olevia kielen tehtäviä, jotka voivat esiintyä kukuisissa eri tilanteissa. Ne eivät kuitenkaan esiinny itsenäisinä vaan konkretisoituvat, aktualisoituvat erilaisissa kielenkäyttötilanteissa ja -rooleissa. Kielen hallinta merkitsee paljolti merkityksen (tarjoituksen) puolesta kielelliseen muotoon ja kielellisen muodon tulkitsemisesta merkityksiksi. Ei tule pysähtyä vain käsitteelliselle ja loogiselle tasolle (esim. aika, paikka, totta - ei totta) vaan on päästävä pragmaattiselle (sosiaaliselle) tasolle, jossa kieli on kommunikation väline. Usein vieraiden kielten opiskelu pysähtyy käsitteelliselle ja loogiselle tasolle, jolloin opiskelijoiden kommunikatiivinen kompetenssi jää rajoittamatta. Kommunikatiivinen kompetenssi merkitsee samalla sosiaalisen kompetenssin lisääntymistä, koska se on osa jälkimmäistä.

Ydinoppiaines ei tällöin itse asiassa ole läsöoppiainesta sanan varsinaisessa mielessä (esim. eporusrakenteiden ja -sanaston yli menevä aines), vaan siinä

on kyse sanojen viestintätarpeiden ja-tilanteiden toteuttamisesta kielellisesti vastivannalla, vivahteikkaalla tavalla.

Johan Lin^dström (1973) Dialog och förståelse. PUMP-projektet 2, Pedagogiska institutionen, Göteborg.

Man kan här göra en viss skillnad mellan att förstå ett visst språk - t.ex. svenska - och att förstå en viss text, som handlar om någonting bestämt, t.ex. fysik. Skillnaden är dock inte absolut, ty för att kunna förstå en text måste man förstå språket. Dessutom tillkommer att även det vanliga vardagsspråket "har en värld" (Gadamer), dvs det beskriver en värld av ting, händelser, människor, relationer och handlingar, och man kan inte förstå detta språk utan att samtidigt förstå någonting av den värld, som språket beskriver. Det föreligger här ett slags dialektisk relation mellan en allmän språkförståelse och, om uttrycket tillåtes, en allmän "världsförståelse": å ena sidan finns här en betydande överlappning, å andra sidan är de båda inte identiska, ty man kan ha erfarenheter, som inte kan formulera, och man kan ha ett språk, som saknar "täckning." (s. 15)

Läsningen (ST tolkning) är en procedur, som man utför, medan förståelser är någonting, som inträffar eller inte inträffar. (s. 18)

Vi kan aldrig utgå från att människor i en viss situation känner till huruvida situationen är. En följsats till detta är, att situationen måste upptäckas (Laing, 1971) (s. 21) Vi lever alla i olika typer av situationer eller kontexter, vilkas karaktär inte säkert är uppenbart till oss - dvs. en situation kan ha egenskaper eller aspekter, vilka undgått vår uppmärksamhet, och just dessa aspekter kan, när de upptäcks, begripliggöra en hel del sådant, som vi tidigare inte kunnat förstå av skeendet i situationen (s. 21-22)

Det finns emellertid ett generellt och betydligt större problemområde, nämligen hur människor kan förstå språk över huvud taget och det härmed dialektiskt sammanhängande problemet: hur människor kan förstå genom

spåket, dvs! hur man genom att förstå språket kan förstå någonting
annat: en tanke, en teori, världen, samhället, sig sjävl. (s. 24)

Woodsworth, J. A. (19) On the role of meaning in second-language teaching. Language Learning, 23,1, 75-88.

Frank Smith on tullut siihen tulokseen, että ei voi lukea tehokkaasti ääneen, ellei ole ensin ymmärtänyt merkitystä. Merkityksen käsite perustuu kognitiiviseen oppimisen psykologiaan, jonka mukaan jokainen oppimistapahtuma merkitsee sitä, että oppija suhteuttaa eli integroi uuden tiedon omaan maailmankäsitykseensä, jonka perustan kukin on luonut aikaisempien kokemustensa perusteella. Tutut asiat ovat redundantteja ja mahdollistavat keskittyä uuteen asiaan.

Merkitykselle on annettava keskeinen asema vieraan kielen oppimisessa. Voidaan kysyä saavutanko tavoitteet paremmin korostamalla merkitystä ja opettamalla kielen pinta-elementtejä vain suhteessa merkitykseen (merkitys ei pelkästään referenssi-ilmionä vaan kuten yllä määriteltiin).

Jos oppilas ei ymmärrä vieraan kielen syvärakenteita, hän voi ainoastaan suhteuttaa vieraan kielen pintarakenteet oman äidinkielen syvärakenteisiin. Tällöin on interferenssin mahdollisuus hyvin suuri.

Näyttäisi siltä, että vieraan kielen opiskelussa voitaisiin seurata äidinkielen järjestystä: puhekieli ja merkitys vakiinnutetaan ennenkuin kirjoitus ja merkitys yhdistetään. Edellisessä voidaan ottaa esille non-segmentaalisia äännepiirteitä joita jälkimmäisessä ei ole. Tosin kulttuuri on kovin "silmävoittoista". Carrollin mukaan myös muiden tekijöiden ollessa vakiona, yleensä opitaan visuaalisesti esitetty materiaali paremmin kuin suullisesti esitetty.

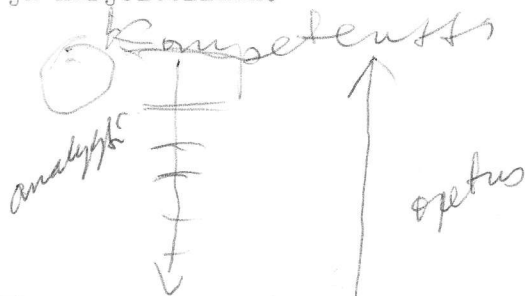
Smithin mukaan merkityksen ymmärtäminen edeltää sanan identifiointia. Mackeyn mukaan mallin osien väliset suhteet on tunnettava ennen kuin sen yksityiset osat voidaan ymmärtää. Siksi on tärkeää kysyä esittääkö metodi ensin äänteet, sanat vai lauseet. (Tähän voisi lisätä syntagmit, joka voisi olla kaikkien järkevin aloitus: a yellow house, The bird sang. ST).

Wilga Rivers on ehdottanut, että vieraan kielen opetuksen alussa olisi lyhyt johdatus, jonka aikana tutustuttaisiin kanssaan ja maahan ja toissijaisesta huomiota kiinnitetään kieleen. Samalla voitaisiin verrata kieliä syvärakenteellisesti.

Fishman, J.A. The Sociology of Language. Teoksessa P.P. Gaglioli (toim) Language and social context, Penguin Books, 1972, s. 45- 58.

Tilanteen määrittelee kahden (tai useamman) viestijän samanaikainen esiintyminen. Viestijät ovat tietystä suhteesta toisiinsa ja he puhuvat jostakin tietystä aiheesta tietystä paikassa. Tilanteet eroavat jonkin tai joidenkin tekijöiden suhteen ja jos eroavuus on riittävän suuri, voi kielen muoto vaihtua. On kuitenkin olemassa samantapaisia tilanteita, jotka muodostavat tilanneluokkia eli alueita. Tällaisia alueita ovat mm. perhe, ystävyys, uskonto, kasvatus ja työ.

Kommunikatiivinen kompetenssi on analysoitava osatekijöihinsä. Niistä valitaan ne keskeiset elementit, joiden harjoittamisella pyritään halutun kompetenssin aikaansaamiseen. Kompetenssi realisoituu konkreettisissa tilanteissa, joita simuloidaan ja harjoitellaan.

VIKKE/ST/ 1975-11-21

Opetusjärjestelyistä

Opetusjärjestelyjä esiteltäessä voisi kiinnittää erityistä huomiota kielitaidon progressiivn esim. Bloomin taksonämian tai Valööön sovellutuksen mukaan. Esim. keskustelussa ja sen myömyilyssä voisi edetä seuraavasti: reagoida spontaaniesti ilman mitään perusteluja (OK, Fine!, I see, No), ottaa spontaanisesti kantaa ilman perusteluja (That's right. That can't be possible. You're right. I agree), reagoida spontaanisesti ottaen kantaa ja esittäen lyhyen perustelun (I think ~~xxxxxxxxxxxxxxx~~ you did right. It was too difficult/..... I think he did wrong. We mustn't), ottaa kantaa ja perustella mielipiteensä (We must not be cruel to animals. Their lives are just as important as ours) They have every right to)

Korttisyteemiä, jota käytetään esim. ala-asteen englannin opetuksen kokälussa, voisi laajentaa niin, että se yksityisten sanojen lisäksi sisältäisi kommunikatiivisia ilmaisuja: Olisi kortteja joissa olisi esim. seuraavanlaisia tekestejä: What do you say when you did not understand what somebody said to you? What do you say when you ~~xxxx~~ would like your teacher to come to help you?

Pardon? (I'm sorry)but) I didn't understand what you said.
Would you come here, please?

How do youx so ? Hello. I'm

Hi, my mane is ... Tis is Tom.

⑧

Dialogista, keskustelutilanteesta

Keskustelutilanteissa on todettavissa joitakin yhteisiä piirteitä mutta tilanteiden välillä on myös todettavissa eroja. Yhteiset piirteet ovat odotetusti luonteeltaan varsin yleisiä, ei-kiielellisiä : sosiaaliseen vuorovaikutukseen liittyviä. Ne määrittelevät sitten osaltaan millaisen kielellisen toteutuksen keskustelu saa. Näitä yhteisiä piirteitä ovat mm.

- 1) Keskustelukumppani on läsnä kommunikaatiotilanteessa joko fyysisesti tai puhelimen tms. välityksellä. Ero fyysisen läsnäolon ja ei-fyysisen läsnäolon välillä aiheuttaa eroja kielen ilmenemismuotoon.
- 2) Kielen ulkopuolinen tilanne (ekstralingvistinen tilanne, konteksti) vaikuttaa kielen ilmenemismuotoon.
- 3) Kielenkäyttö on yleensä spontaanista ja sisältää emotionaalisia piirteitä.
- 4) Keskustelutilanteessa tapahtuu puhujien vuorottelua. Toinen voi puhua enemmän kuin toinen, mutta kuulija antaa kuitenkin minimimäärän palautteita. Ilman palautteita keskustelu (dialogi) muuttuu monologiksi, yksinpuheluksi.

Keskustelukumppanin läsnäolo merkitsee, että viestintään vaikuttavat ilmeet, eleet, intonaatio, korostus, ts. henkilöt viestivät koko olemuksellaan. Fyysinen läsnäolo mahdollistaa tarkkailla tietoisesti tai alitajuisesti toisen henkilön reaktioita (kielellisiä tai ei-kiielellisiä), joiden perusteella päätellään onko viesti mennyt perille. Puhujien vuorottelu tekee mahdolliseksi kysyä tarkemmin, jos jokin seikka on jäänyt epäselväksi. Keskustelukumppanin reaktioiden tarkkailun perusteella puhuja voi oma-aloitteisesti myös esittää jonkin asian uudelleen eri ilmaisuja käyttäen. Tilanne vaihtelee yleensä jatkuvasti, varsinkin jos puhujat ovat /"tasa-arvoisia" osanottajia. Tällöin kummallakin on oikeus vaihtaa puheenaihetta tai näkökohtaa. Kuulija voi täydentää puhujan ilmaisua, keskeyttää hänet, ehdottaa sanaa tai ilmaisuja kun puhujalla tulee katko jne.

Dialogi on toisaalta tilannesidonnaista (ulkoiset olosuhteet) toisaalta kontekstisidonnaista (edellä sanottu määrää paljolti mitä seuraa). Se on

usein hyvin elliptistä , mistä johtuen puhutun dialogin translitterointi voi antaa huonon kuvan dialogin todellisesta sisällöstä (esim. intonaatio). Keskustelu on usein rakenteeltaan varsin polveileva. Se sisältää runsaasti totunnaisia fraaseja, tavanomaisia sanakombinaatioita, henkilölle tyypillisiä sanontatapoja ja huomautuksia jne.

Oppimäärän jakaminen pienempiin yksikköihin

Ensin luettelallaan joukko kielenopetuksen yleistavoitteista johdettuja makrotavoitteita LULU:n tapaan. Ne voidaan jäsentää edelleen rajalliseksi määräksi kielellisiä tilanteita ja kielellisiä funktioita. Näiden perusteella voidaan luetella niissä tarvittavia keskeisiä rakenteita, sanoja ja ilmauksia.

Kielellinen tilanneKielellinen funktio ja sen tdeuttamisessa käytettävät rakenteet, sanat ja ilmaisut

	Ymmärtää	Osaa vastata	Osaa itse ilmaista
Oppilas haluaa tietää millainen jokin esine, asia, tapahtuma, henkilö tms on	KUVAILU		What's it/he/she like? Is he a friendly person? Is it big? How tall is she? How old are they? Was it very difficult? Did you like it? Tell me about it? What colour is it?
Oppilas haluaa tietää/ kertoa/ miten jokin tehdään	TAPA, KEINO		How do you start it? How does it work? What do you do with it? Do I pull this first or...? Must I or ...? I don't know how to.... You must turn this handle... Push this button First then
	Ks. osaa itse ilmaista Do you know how to ...? It says; you start the engine by ...ing and ..ing	Ks. osaa itse ilmaista Yes, I ... Yes, you ... No, I'm afraid I can't help you. Like this. You press that button. Insert a coin and press that button.	

Ketiga Kuis Relevansi

Entri aini amat
boleh sama kuis
suamih

S - V - O
V - S - O

Like I like ice-cream → do you like ice-cream?

Yes I do ~~too~~, I also like chocolate. Do you like chocolate? Yes, I do, ~~but I do not~~

~~like~~ I like tea. Do you like tea? Yes, I do. I do not like coffee. Do you like coffee, Tom? Yes, I do. Do you like coffee, Mary? No, I do not. I like tea.

I like school. Do you like school, Bob? Yes, I do.

I like pop music.

I like winter.

I like English.

HAVE GOT

I like dogs. I like cats. I like horses.
do you like dogs?

S - V - Preobj.

V - S - preobj

This is a house.

Is this a house?

Yes, it is.

This is John. He is my brother?

~~Is this John?~~

~~Yes, it is.~~

Is John your brother?

Yes, he is.

I have got a ball.

Have you got a ball?

Yes, I have.

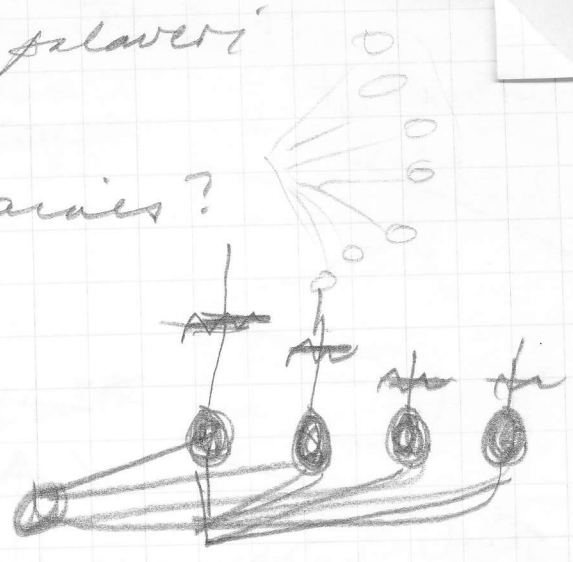
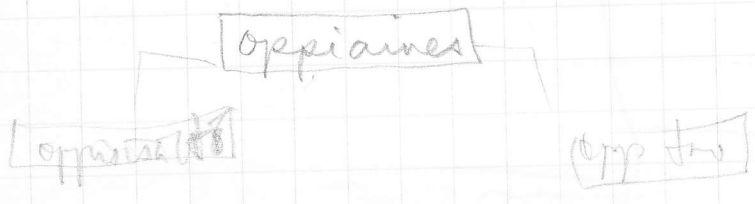
No, I have ~~not~~. not (haven't)

I have got a green ball.

9.10.1975

Perustavoite pelaveri

Perustavoite taso?
Yhtöoppiaines - lisäoppiaines?
Sitten julkaistaan?

Kohonaistavoitteet
muuten yleistavoitteet

perustavoitteet = kaikkien opittavat perustavoitteet

yläoppiaines = oppiaineen struktuurin kannalta keskeinen aines

perusoppiaineet kaikille opetettava

oppimäärä

oppilaan toiminnat

oppisisällöt =

oppiaines - perusoppiaines
lisäoppiaines
toimintoja

sisällöt

OPPISISÄLLÖT

Funktioit

tilanteet
Ainut

Kielellinen
aines

perusoppiaines
lisäoppiaines

Painotukset

0

50%

20%

50%
ind.

TAVOITE (kuten komponentit)

Perussisällöt

- perusfunktiot
- perustilanteet
- aiheparit
- perusoppiaines
- lisäoppiaines

kieli

lähestymistapa

Sitovuus
vähenee

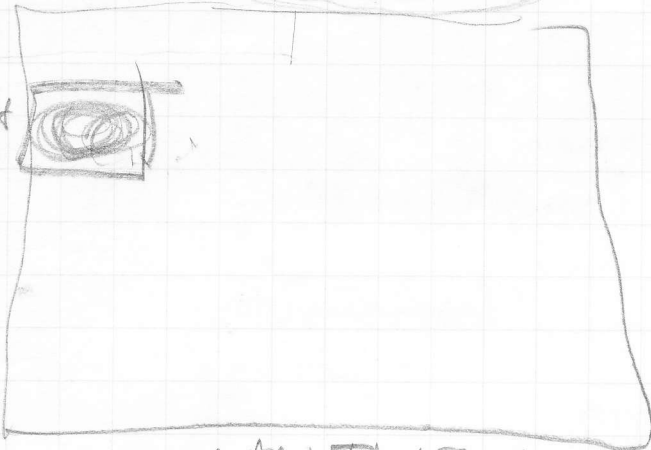
Kieli on toimintaa yhteisössä, ajattelun väline,
symbolijärjestelmä.

Intraindividuaalinen
Interindividuaalinen

(aituus)
(viikko kieli)

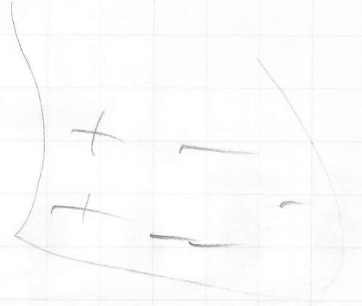
FUNKTIO

sisällöt

OPITAVUUS

toiminta

perustehtävä
lisätehtävä

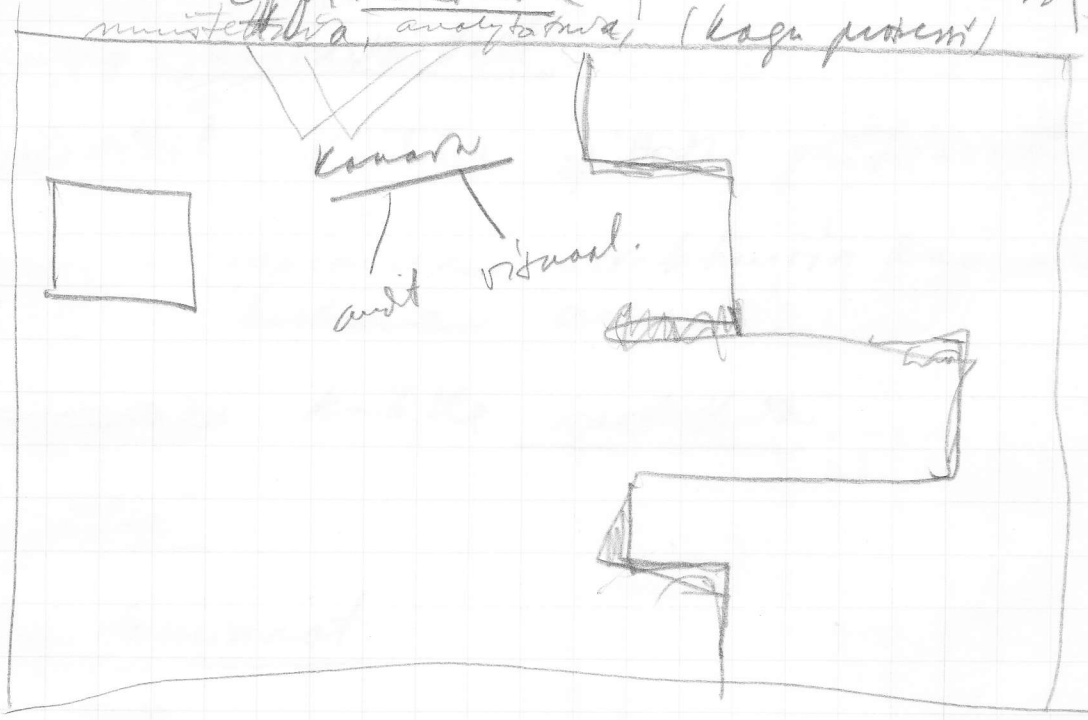
Opetus
toiminta

opettajana, analysoiva, (koko peruste)

Tehtävät?
käsittely

oppimiskäytännöt

Oppimisen
strukturointi

Konseptuaalinen kokemukseen
tavo

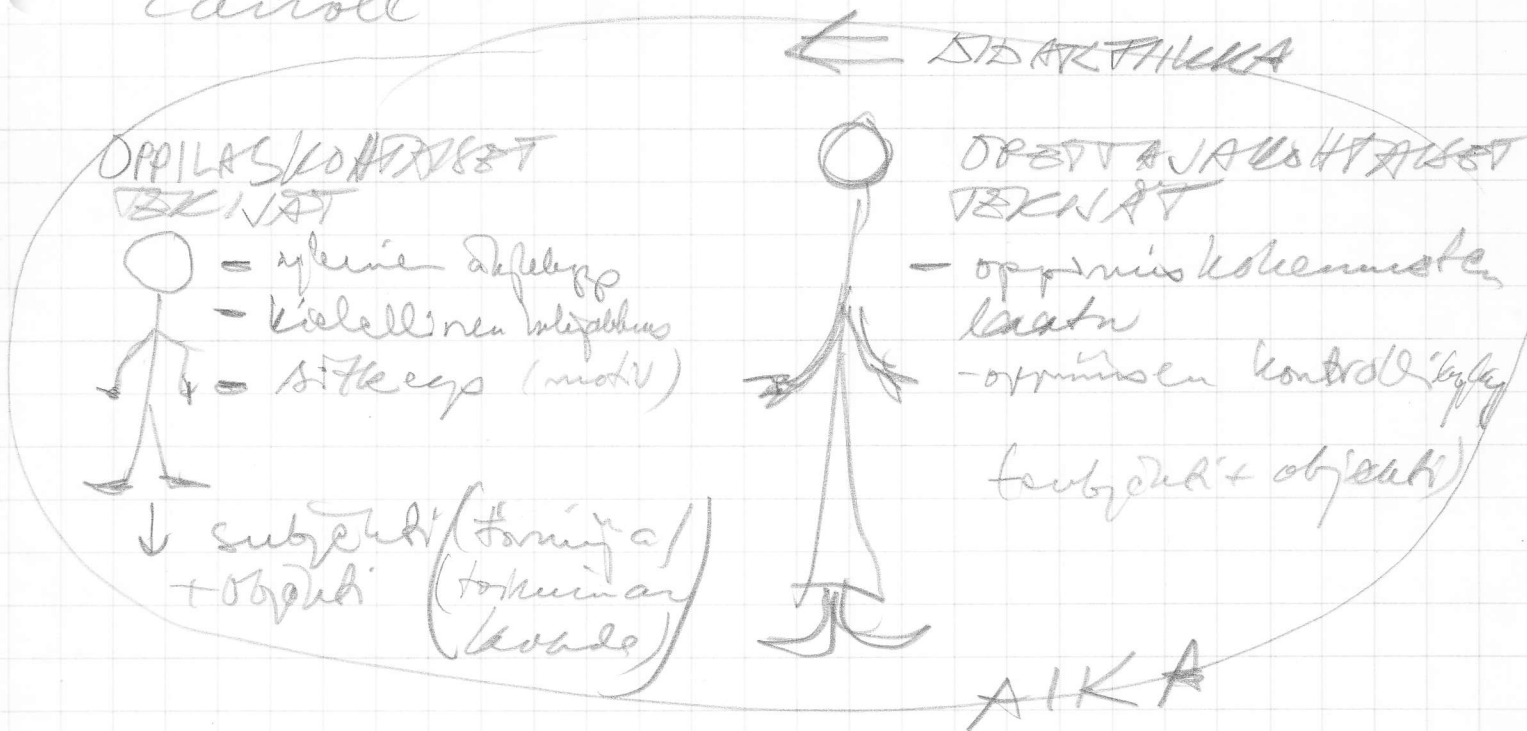
Riskialtti olla suoraviivainen & alustaa interaktiivista
funktioista

Välittömän kokemuksen diäli

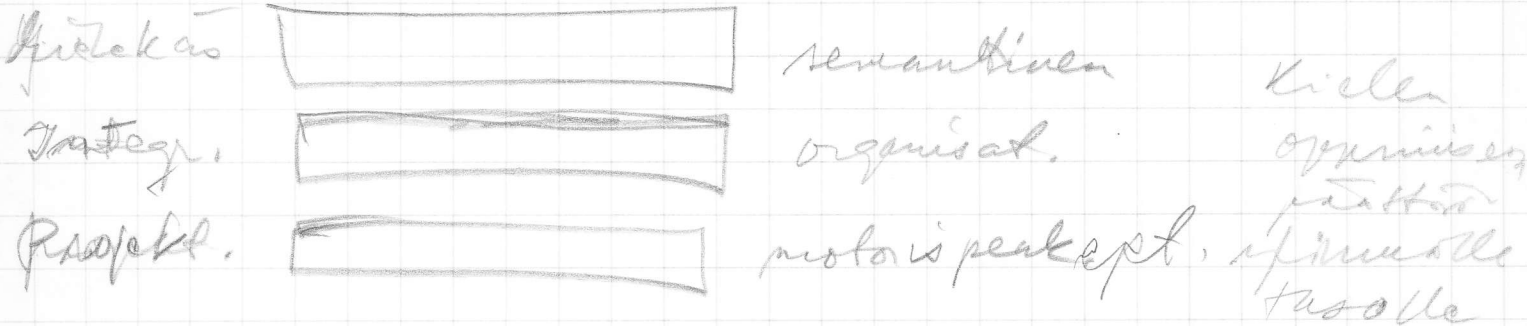
North bond

KIELEN OPPIMINEN

Carroll

KIELITÄIDON RAKENNE

KIELITÄIDON ILMENNEMISMUODOT

(makrofunktiona →

KIELEN TASOT

(1966)
Bernhard Schiff, Entwicklung und Reform des Fremdsprachenunterrichts in der
Sowjetunion. Berlin: Quelle & Meyer

Uusein sanojen ja sanontojen määrä Neuvostoliiton 8-vuotisen koulun opetussuun-
nitelmassa v. 1959-60

Luokka	Sanamäärä	Ikä
5	250	11
6	200	
7	175	
8	175	
9	200	
10	250	
11	250	17
Yhteensä	1500	